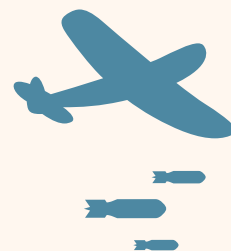

Lesbrief

Titel: *Het meisje dat er niet mocht zijn*

Schrijver: Wilma Geldof

Omslagontwerp: Bij Barbara

Uitgever: Luitingh-Sijthoff

Aantal bladzijden: 400

Geslacht vanaf: 15+, young adult

Vakken: Nederlands – Kerndoel 1, 5, 6, 8 en 9 (herziene kerndoelen), Geschiedenis – kerndoelen 36 en 37

Tijdvak: tijd van wereldoorlogen

Nodig: het boek *Het meisje dat er niet mocht zijn* (voorlezen of klassikaal laten lezen). Pen en papier, een vel A3-papier. Een digibord met geluid. Toegang tot het internet of een bibliotheek.

Over *Het meisje dat er niet mocht zijn*

In 1961 krijgt de zestienjarige Ditte een schoolopdracht over de Tweede Wereldoorlog, samen met haar klasgenoot Rivka. Thuis wordt er niet gepraat over de oorlog en ook over haar biologische vader zwijgt haar moeder. Beetje bij beetje ontdekt Ditte de waarheid, waardoor haar wereld op zijn kop komt te staan. Zelfs haar vriendschap met Rivka loopt gevaar. Daarnaast volgen we het verhaal van Nora, van 1943 tot 1945. Als zestienjarige kan ze, door de bezetting, niet het leven leiden dat ze wil. Dan wordt ze verliefd op een jongen, haar keuze voor hem zal haar leven voorgoed veranderen.

Over deze les

In deze les leren we meer over het leven van meisjes in de Tweede Wereldoorlog en hoe de oorlog niet alleen hun eigen leven, maar ook dat van hun kinderen beïnvloedde. Vanuit twee perspectieven krijgen we meer te weten over de tijdsgeest en de morele dilemma's. Leerlingen worden aan het denken gezet en komen in aanraking met de complexe realiteit van de oorlog en de gevolgen hiervan.

Het meisje dat er niet mocht zijn bestaat uit meerdere delen. Na het (voor)lezen van een deel volgt een klassikale opdracht. De opdrachten kunnen ook worden ingezet om het boek onder de aandacht te brengen van de leerlingen. Lees een fragment voor om leerlingen kennis te laten maken met het boek en voer vervolgens de bijbehorende opdrachten uit.

Opdracht 1 – Deel 1

Ditte en Rivka krijgen voor school de opdracht om iemand te interviewen over de Tweede Wereldoorlog. Vroeger was dit makkelijker, maar tegenwoordig is dit steeds moeilijker omdat steeds minder ooggetuigen nog leven. Daarom moeten we onze informatie over de oorlog uit andere bronnen halen.

Laat leerlingen drie manieren bedenken om meer te weten te komen over de Tweede Wereldoorlog. Bespreek vervolgens deze bronnen. Zijn het betrouwbare bronnen? En waarom wel of niet? Maak vervolgens klassikaal een top 3 met betrouwbare bronnen.

Tip: Achter in het boek staan ook bronvermeldingen die Wilma Geldof gebruikt heeft tijdens het schrijven. Deze kunnen helpen bij het beoordelen van betrouwbaarheid.

Bespreek daarna deze bronnen:

- Zijn ze betrouwbaar?
- Waarom wel of niet?

Stel vervolgens als klas een top 3 samen van de meest betrouwbare bronnen.

Opdracht 2 – Deel 2

Bekijk klassikaal de video over het Eichmann-proces:

<https://www.youtube.com/watch?v=Hx5ycqf8HVM>

Maak gebruik van de bronnen uit opdracht 3 en zoek samen met de leerlingen meer informatie op over het Eichmann-proces op het digibord.

Bespreek vervolgens klassikaal:

- Wie was Adolf Eichmann en welke rol speelde hij in de Holocaust?
- Wat was het belang van het Eichmann-proces?

Opdracht 3 – Deel 3

Veel meisjes en vrouwen die tijdens de bezetting een relatie hadden met Duitse soldaten werden na de bevrijding mishandeld en kaalgeschoren. Dit overkwam ook Nora in het boek.

Bekijk de volgende video:

<https://www.oorlogsbronnen.nl/artikel/besmeurd-met-pek-en-veren-moffenmeiden-als-zondebok>

Bespreek dit onderwerp klassikaal. Vinden de leerlingen dat wat er met Nora gebeurde terecht was? Waarom wel of niet?

Opdracht 4 – Deel 4

In 2025 is het 80 jaar geleden dat Nederland bevrijd werd. Maar zoals we in het boek lezen, was vrijheid zelfs na de bevrijding niet voor iedereen vanzelfsprekend.

Schrijf in het midden van een A3-vel: 'Vrijheid is voor mij...' en laat alle leerlingen opschrijven wat vrijheid voor hen betekent. Versier samen het blad en geef het een mooie plek in de klas.

Opdracht 5 – Deel 5

Laat de leerlingen, net als Ditte en Rivka, elkaar interviewen over het boek. Eerst bedenkt iedereen individueel een aantal vragen over het boek en daarna bespreken de leerlingen deze in tweetallen.

Als leerlingen moeite hebben met het bedenken van vragen, kun je ze op weg helpen met deze voorbeelden:

- Welk personage vond je sympathieker: Ditte of Nora?
- Hoe vond je het om over twee verschillende tijdsperiodes te lezen?
- Wat vind je ervan dat Dittes moeder haar verleden geheimhield?
- Zou jij, net als Ditte, nog contact willen met je vader nadat je weet wat hij heeft gedaan?
- Heb je nieuwe dingen geleerd over de Tweede Wereldoorlog door dit boek? Zo ja, wat?

Opdracht – Verwerking

Laat de leerlingen, net als Ditte, een brief schrijven aan iemand die ze kennen. In deze brief schrijven ze wat ze van het boek vonden. Ze kunnen schrijven over hun mening over het verhaal, wat ze ervan geleerd hebben, hoe ze over vrijheid denken of wat de belangrijkste inzichten uit hun interview waren.

Meer lezen over oorlog?

- *Het meisje met de vlechtjes* – Wilma Geldof (15+)
- *Noem geen namen* – Astrid Sy (15+)
- *De oorlog van mijn vader* – Marte Jongbloed (10+)

